

Erməni terrorçu təşkilatı ümumbəşəri bələdir

Əvəz Mahmud Lələdağ Sair, dramaturq, publisist

Əldə olunan rəsmi məlumatlara görə beynəlxalq aləmdə fəaliyyət göstərilən terror təşkilatları aşağıdakılardır:

- ASALA "Erməni azadlığı uğrunda məxfi erməni ordusu"*
- Yeni erməni müqavimət hərəkatı.*
- Genosid əleyhinə Komandas təşkilat.*
- Ədalət məhkəməsi.*
- Yeni müqavimət hərəkatının məxfi ordusu.*
- Qara-aprel günü qruppu.*
- 3-cü dəstə təşkilatı.*
- Erməni genosidi qisasçıları.*
- Erməni gənclər müqavimət qruppu.*
- 26 may erməni təşkilatı.*
- Oktyabr təşkilatı.*
- Şahan-Natoli təşkilatı.*
- 9 iyun təşkilatı.*
- 24 sentyabr intihar dəstəsi.*
- Orli təşkilatı.*
- Ümumdünya cəza dəstəsi.*
- Erməni Qırmızı Ordusu(EQO)*
- Erməni İnqilabi Təşkilatı (EİT).*
- Yanıkıyanın komandası(YK)*
- Sentyabr Fransa qruppu.*
- Müqəddəs Erməni işi (MEİ).*
- 17 noyabr Beynəlxalq terror təşkilatı.*

Göstərilən təşkilat və dəstələrdən başqa Azərbaycan Respublikasında iki terror qrupun adı məlumdur.Onlardan biri Amaraz, ikincisi Ayrenardarz-dır.Bu terror dəstələri istər respublikanın daxilində, istərsə də xaricində olan azərbaycanlılara və bütün türk dünyasına qarşı terror aktı törətmək məqsədi güdürlər.

Terror latın sözüdür. Güc, zor tətbiq etmək yolu ilə insanları qətlə yetirmək, ağır bədən xəsarəti ilə yanaşı əzab-əziyyət vermək və s. Müxtəlif iqtisadi-siyasi məqsədlərin yerinə yetirilməsi üçün əvvəlcədən planlaşdırılmış,düşünülmüş, müəyyən maraqlı şəxslərlə, təşkilatlarla razılaşdırıldıqdan sonra planlı şəkildə xüsusi şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

Terrorçular vəziyyəti,

şəraiti hərtərəfli öyrənilib hər ehtimala qarşı roy yürütməklə ediləcək hərəkat zamanı hansı siyahılardan, sənədlərdən, geyimlərdən, hansı nəqliyyat növündən istifadə etmək, hansı yolia, necaaradan çıxmaq və harada maskunlaşmaq və s. məsələlər dəqiq surətdə planlaşdırılır. Terror məqsədi ilə ödlü, soyuqsilah növlərindən, partlayıcı maddələrdən, boğucu: qazlardan, bihüsedici maddələrdən istifadə edilir. Düşünülmüş qaydada yol qaza hadisələri törədilməsi yolu ilə öz planların həyata keçirirlər. Terrorçular lazimi şəxsləri oğurlamaq, girov götürmək, şikəst etmək və s. məqsədlərinə nail olurlar. Terror siyasi xarakter daşıyan, qəsdən edilən cinayət əməlidir. İlk növbədə terror aktları hakimiyyət orqanları nümayəndələrinə, ictimai-siyasi xadimlərə, mühüm əhəmiyyət kəsb edən elm xadimlərinə qarşı törədilir. Terrorçular qeyd olunan şəxslərin iş yerlərini partlatmaq, yandırmaq, əmlaklarına, ailə üzvlərinə zərər vurmaq va s. hərəkətlərlə məşğul olurlar. Terror aktlar çox vaxt dövlət çevrilişi

məqsədi üçün də təşkil edilir. "Daşnak" partiyası yaranan gündən terrorçuluğu əsas mübarizə metodlarından biri hesab edir. Dinc, strateji mübariz metodunu qəti rədd edir. Daşnak partiyasının yaradıcılannndan biri M.Vartanyan yazır: "Bəlkə də heç vaxt, heç yerdə, "Erməni İnqilabi Federasiyası" kimi terrorçuluq sahasində zəngin təcübəsi olan ikinci bir inqilabi partiya yoxdur. Nə rus narodovcuları, nə də italyan karbonirləri bu sahədə bizə çata bilməz". EIF-si özünün daha çətin şəraitdə fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq ictimai aktları həyata keçirmək üçün ən yaxşı terrorçular, silah, bomba, xəncər işlətməklə çoxlu sayda ustalar yetişdirmişdir.

Erməni terrorçuları yalnız türk tayfalarına qarşı deyil, eyni zamanda erməni xalqının mənafeyini güdməyən ermənilərə qarşı da terror aktı tətbiq edir.

Bu əməliyyatın həyata

keçirilməsi üçün 1919-cu ildə İrəvanda keçirilmiş erməni nümayəndələrinin 9-cu ümumdünya qurultayında aktlarının aparılması barədə xüsusi qərar qəbul edilmişdi. Onun icrası əslən Türkiyə ermənisi olan Hagolder Hakopyan adlı şəxsə tapşırılmışdır. Qəbul edilmiş qərara əsasən bu şəxs terrorçuluq fəaliyyətinə və terrorçulara rəhbərliyə 1920-ci ildə başlamalı idi. Ləqəbi "Şahan Natoli" olan H.Hakopyan fəaliyyətə bir qədər sonra başlayır. Onun təşkilatçılıq fəaliyyəti 1921-ci ilin mart ayının 19-da Berlin şəhərində Türkiyənin siyasi və ictimai xadimi, daxili işlər naziri, sonralar müdafiə naziri olmuş Talat Paşanın Soqolan Terilyan adlı bir terrorçu erməni tərəfindən qətlə yetirilməsi ilə başlanır. Berlində yaşayan erməni qatili Karen Papazyan Şahan Natolinin əməliyyatı barədə belə yazır: "Türkləri süz-gəcdən keçirmək borcumuzdur".

Berlində məhkəməyə verilmiş qatil Soqolan Terilyan ermənilərin küllü miqdarda hakimlərə verdikləri rüşvət noticosində bəarət qazanır. Tarixin səhifələrində hər hansı hadisə nisbətən sonra aşkara çıxsa da müəyyən məlumatlar əldə etmək olar. Tələt Paşanın qətlə yetirilməsi ilə əlaqədar olaraq belə bir rəsmi məlumat 1989-cu ildə Amerikada nəşr edilən "Neşnl qioqrafın" jurnalında bir yazı nəşr olunub. Jurnalist Belqrad şəhərində bir erməni ilə tanış olur. Söhbət zamanı siyasi məsələlərdən danışıarkan aydın olur ki, Talat Paşa'nın qətlə yetirən bu erməninin atası olub. Jurnalist erməniyə belə bir sualla müraciət edir. "Bu hərəkatı necə qiymətləndirmək olar?" Erməni ona belə cavab verir: "Mən atamın bu hərəkatı ilə fəxr edirəm".

Erməni terrorçulan həmin illərdə yaranan Azerbaycan Demokratik Cümhuriyyətinə də düşmən kəsiliblər. 1921-ci ilin yay aylarında Fətəli xan Xoyskini, Həsən bəy Ağayevi, Firuddin bəy Kəçərlini qətlə yetiriblər. 1922-ci ilin avqust ayında Əfqanıstan sərhədləri yaxınlığında məşhur türk sərkərdələrindən birini - Ənvər Paşanı qətlə yetirmişlər, Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyəti yaradılandan sonra Spıtak məktəbinin yetirmələri-ermənilər pis əməllər törətmək üçün ad və soyadlarını dəyişirlər. Adlarını, soyadlarını dəyişmiş ermənilər Bakıya gəlib, erməni xalqına xas olan mürdar əməllərinin həyata keçirirlər. Əsil vatanıdaş, əsil millət, asil insan soyadını, adını dəyişməz. Ermənilər bu hərəkatı yalnız pis niyyətlər məqsədi üçün, insanlara xəta yetirmək üçün edirlər. İlk növbədə belə hərəkatı terrorla məşğul olmaq məqsədi ilə planlaşdırırlar. O zaman Bakıda qalmış erməni terrorçuları Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin rəhbərlərini

məhv etmək, gizlində terror aktlarını törətmək üçün fəaliyyətə başlayırlar. Yeni yaradılmış Azərbaycan Hökuməti Nazirlər Sovetinin sədri Nasib bəy Yusifbəyogllunu qətlə yetirmək istəyirlər, lakin əməliyyat baş tutmur. Qatillər isə tez aradan çıxırlar. Bu məsələ ilə Respublika cinayət axtanışı şöbəsinin rəisi Fətəli bəy meşğul olur. Məlum olur ki, terror aktını hazırlayan və onu yerinə yetirmək istəyən şəxslər erməni daşnak partiyasının üzvləri Aram Bu-daqyan və başqalan olmuşdur.

Fətəli bəyin topladığı dəqiq məlumatdan aydın olur ki, Bakıda yaradılan terror təşkilatının fəal üzvlərindən Qoharyan, Ambarsumyan, Mirzoyan, Mikoyan, Şahnəzərov və s. təcili sürətdə Azərbaycan Demokratik Cümhu-

riyyətinin dövlət xadimlərini, görkəmli adamlarını terror vasitəsi ilə məhv etmək planını çəkmişdilər.

1921-ci il yanvar ayının axırlarında

Nəriman Nərimanovun göstərişi ilə Almaniyaya neft avadanlığı almaq üçün göndərilən Behbudağa Cavanşir yolüstü İstanbulda olarkən Malta adasında sürgündə olan dostu Əhmədbəy Ağayevvə baş çəkmək üçün oraya gədir, onun evində olur. O gecə evdən çıxarkən daşnak partiyasının üzvü Tolpakyan onu qətlə yetirir. 1922-ci il iyun ayının 25-də Türkiyənin ictimai dövlət xadimi Tiflis şəhərində məsul şəxslərin gözü qarşısında 2 erməni terrorçusu Petros Qarpuqasyan və Ərdəşir Qevorkıyan tərəfindən qətlə yetirilmişdi.

Elə həmin il İtaliyanın Roma şəhərində dövlət xadimi Seyid Həlimi öldürülmüşdür. Bir az sonra 22-ci ildə Türkiyənin xarici işlər üzrə dövlət nümayəndəsi Bəaddin Şakir onunla birlikdə olan Camal Əzimi erməni terrorçuları tərəfindən qətlə yetirilmişdir. Əməliyyata başçılıq edən Şahan Natoli Haqolder Hakoryan 30-cu illərə qədər terror aktlarını törədiməsində fəal olur və terrorçulara başçılıq edir. 1930-cu illərdə sovet Ermənistanını tərifləməyən, ona yaxşı münasibət bəsləməyən erməni din və dövlət xadimlərini də terrorçular məhv etmişlər.

Əldə olan rəsmi məlumata görə Beynəlxalq aləmdə faliyyət göstərən ən qorxulu erməni terror təşkilatı "Asala"nedir. Ölləri minlərlə günahsız insanın qanına batmış "Asala" dünya terrorist təşkilatlarının ən amansız, ən qaddarıdır. Erməni ideoloqlan onun eybəcər simasını göstərmək üçün müxtəlif vasitələrə əl atırlar."Daşnaksyutun" partiyasının son məqsədi

nedir? Sərsəm bir ideyanın məsulu olan özlərinin "dənizdən-dənizə" dövlətlərini yaratmaq, həm də bu alçaq niyyəti ən çox Azərbaycan və Türkiyə ərazisində həyata keçirməyə çalışmaqdır.

"Asala"nın diqqəti həmişə Azərbaycan və Türkiyəyə yönəlmişdir

30-dan çox türk vətəndaşının, 23 türk diplomatının, Bakıda sərnişin avtobusunun, Tiflis-Bakı,Tiflis-Ağdam-Bakı marşrutlarının, Moskva-Bakı sərnişin qatarlarının, metro qatarlarının partladılması və dünyanın müxtəlif kitablarını əhatə edən digər terror aktları bu təşkilatın necə böyük maliyyə imkanlarının

bomba əlində partlayaraq özü terror qurbanı oldu. 1989-cu ilin yayında Ağdam-Şuşa istiqamətində hərəkat edən sərnişin avtobusu partladı. Naticədə bir neçə ölən və ağır yaralanan oldu. Terror aktı barədə sadəcə olaraq mətbuatta qısaca məlumat verildi. Yenə həmin ilin yayında Bakı-Tiflis marşrutu ilə işləyən "Ikarus" avtobusunun oturacağı altında qoyulan bomba Yevlax rayonunda partladı, nəticədə ölən və yaralanan oldu. 1990-cı ilin avqust ayının 16-da Füzuli şəhərində Köndələn çay üzərində tikilən rayonun mərkəzinin Dövlətyarlı kəndi ilə birləşdirən körpünü partladılması Füzuli-Ağdam Mingəçevir-Yevlax və digər istiqamətlərdə işləyən nəqliyyat vasitələrinin hərəkatini çətinləşdirdi. Elə həmin vaxt Qarqar çayının üstündəki körpü də partladıldı. 1990-cı il oktyabrın 8-də Şəmkir-Gəncə yolunun 22 km-də Tbilisi Ağdam istiqamətində avtobus partladıldı. 20 nəfər qadın-uşaq həlak oldu. Terrorçular ələ keçmədi və terrorçuların ələ keçməməsi işi gündən günə çətinləşdirirdi. 1990-cı ildə Gəncə şəhərində polis nəfərləri tərəfindən Tiflisə gedən avtobusda yoxlama aparıldı. Bir nəfər saqqallı şübhəli şəxs yaxalanır. Təmiz azərbaycanca danışan bu şəxsi hətta buraxmaq da istəmişdilər. Lakin sərnişinlər onun erməni olmasını bilirdilər. Yoxlama zamanı istintaqa məlum oldu ki, 45-50 yaşlı bu şəxsdan 55,4 q nəşə, bir ədəd F1 markal al qumbarası tapılır.

Məlum olur ki,

bu, həqiqətən, Gəncə şəhərinin keçmiş sakinini Qənnadi Qartasyan olur. Keçirilən istintaq əməliyyatı zamanı o, öz atasının qəbrini ziyarət etməyə gəldiyini bildirir. Lakin atasının qəbrini göstərə bilmir. Terror aktı törətmək üçün gəlməsi təsdiq olunsda da ona icazəsiz silah və döyüş sürsəti saxladığı üçün yüngül cəza verirlər. 1990-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Qazax rayonunda Baganis-Ayrım kəndində erməni terrorçularının törətdikləri vəhşiliklər Azərbaycan tarixində qara xətlə qalacaq. Vəhşi terrorçular gecə saat 3-də silahlı dəstə ilə kəndə hücum edib 12 evə benzin töküüb odlamışlar. Yandırılanların sırasında 2 aylıq beşikdə olan uşaq da olur. Kənd tamamilə xaraba qalmışdır. 1990-cı ilin yayında Naxçıvan MR ərazisində daflərlə terror aktı törədənlar Naxçıvan Dövlət Vilayət komitəsinin hüquq şöbəsinin rəisini də qətlə yetirib aradan çıxmışlar. 1990-ci il martın 29-da SSRİ-nin keçmiş prezidenti M.S.Qorbaçovun dünya ictimaiyyəti qarşısında tənənəli and içmə mərasimi vaxtı Azərbaycan Respublikasının ərazisinə soxulan terrorçu ermənilər bir neçə nəfəri qətlə yetirir və 20 nəfəri girov götürürlər. 1990-cı ilin 20 yanvarından həmin ilin may ayına qədər erməni terrorçuları arası kəsilmədən Qazax Xocalı, Gədəbəy, Tovuz, Naxçıvan ərazisində özləri dedikləri kimi "türk ovlamaq" şükran ilə onlarca terror aktları törətdilər.

Həmin ildə xeyli sayda ölənlər, yarananlar, girov götürülənlər oldu. Lakin bu barədə nədənsə dəqiq məlumat verən olmadı. 1990-cı ilin 20 yanvarda 136 nəfər günahsız insanlar məhv edildi. 1991-ci il noyabrın 20-da Azərbaycan Respublikası ərazisində Martuni rayonunda erməni terrorçuları terefindən terror aktı tarixə acınacaqlı bir səhifə kimi daxil oldu. *Azərbaycanın, Rusiyanın, Qazaxistanın ən görkəmli sülhsevən oğlanları vertolyotla sülh məramlı danışıqları gedərkən, onların ucduları vertolyot erməni terrorçuları tərəfindən vuruldu. Terror qrupunun üzvləri Mkrtçyan, Pektosyan. Artunyan, Maqdasaryan ələ keçsələr da terrorçu kimi cəzalandırılmadılar. Onlar bir*

müddət islah əmək kaloniyasında qalandan sonra əsirlərin dəyiş- dirilməsi yolu ilə azad edildilər. Azad edilən terrorçular nə əsir düşənlər, nə də girov götürülənlər idilər.

Qudurmuş erməni vəhşiləri

havadarlarının köməyi ilə 1992-ci il fevralın 26-da dünyada analoqu olmayan Xocalı soyqırımı törətdilər. Bir gecənin içərisində 613 nəfər qətlə yetirildi, 487 nəfər şikəst oldu, 1275 nəfər əsir götürüldü. Şəhid olanlann 106 nəfəri qadın, 63 nəfəri uşaq olmuşdur. 8 ailənin nəsli kəsilmişdir. 150 nəfər itkin düşmüşdür. 56 nəfər dünya təcrübəsində qeyd olunmamış xüsusi işgəncə növü ilə gözün bəbəyini bıçaqla oymaq, qulağı, burunu, dili kəsmək, dırnaqların sədəfini kəlbətinlə dartıb çıxarmaq, otlə dimağın arasına iynə yeridilmək, ayaqları nallamaq. lüt kürəyə qaynar samovar bağlamaq, qolları qələm vurmaq, sinələrə qazğınla dağ çəkmək, daxili orqanlan diri-diri yandırıb çıxarmaq və s. Xocalı faciəsində 25 nəfər uşaq ata-anasını itirmiş, 230 nəfər valideynlərindən birindən yetim qalmışdır. Bu qanlı cinayət 20-ci ərşdə beynəlxalq terrorizmin müliki əhaliyə qarşı törətdiyi ən dəhşətli əməllərdən biri olmuşdur. Bundan sonra qansızlaşmış erməni quldur dəstəsi 1992-ci ilin may ayının 8-də Şuşanı, 8 gün sonra Laçımı işğal etdilər. Əhalisini pərən-pərən saldılar.1993-cü ilin aprelindən başlanan deportasiya oktyabrın 25-də başa çatdı. Kəlbəcər, Ağdərə, Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Qubadlı, Zəngilan bölgələri düşmən tərəfindən tarmar edildi. Əhalisi baş götürüb qaçdı. Qaçqınlıq statusu aldı. Bir milyon insan axını üz tutdu qərib qərib etlərə. Onlar cəadırlarda, vaqonlarda, dəyələrdə, zirzəmilərdə dözə-dözə yaşayıb gün keçirirdilər. 20-ci yüzillik bizi əsir yesir elədi. Başımıza müsibətlər gəldi bu yüzillikdə. 1905-ci ildə 10 minlərlə soydaşımız erməni vəhşilərinin vəhşi caynaqları ilə qətlə yetirildi. 1918-ci ildə millətimizin başına olmazın oyunlarını açdılar. Dünyada qeydə alınmamış işgəncə növlərini bizim millətin üzərində tətbiq etdilər. 1920-ci ildə torpaqlarımızı Zəngəzura, Göyçəni, Dərələyəzi, Zəngibəsər. Ağababa, Vedini-82 km ərazimi zəbt etdilər. 1936-1939-cu illərdə ləyaqətli qız və oğullarımızı xalq düşməni damğası ilə məhv etdilər.əsrin yarından çoxunu yaşamaşam. Hadisələrin canlı şahidi olmuşam. 1945-ci il II dünya müharibəsində rus sovinistləri, erməni millətçiləri "Çornı deyib azərbaycanlılara divan tutması da yaddaşıma həkk olub.

1948-53-cü illərdə 100 minlərlə soydaşlarımızı öz dədə-baba yurdlarından, isti ocaqlarından, bərəkətli bucaqlarından, buz bulaqlardan zorla köçürürdülər. Susuz, heç bir şəraiti olmayan ilan mələşən çöllərdə yerləşdirdilər. Kənal, gəlməçə sularını görməyən, isti havaya uyğunlaşmayan insanlar qızdıran, vaba, yata-laq, traxoma, kepçələmə kimi xəstəliklərdən kütləvi sürətdə qırıldılar. 1965-ci ildə daşnak lideri Andronik Ozanyanın 100 illiyi ilə bağlı "genosidi" əllərində bayraq edib 24 aprel Ermənistanda mətəm günü elan etdilər. Millətimizə maddi və mənəvi ziyan dəydi. Qərbi Azərbaycandan bütün azərbaycanlıları deportasiya etdilər. 1988-ci ildə Sumqayıt hadisələrini törətdilər.

105 ildir erməni daşnaqları "Genasidi" bütün dünyada nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarda təsdiqlənməyə çalışırlar.Əjdər Xanbəyayevin, Afieddin Cəlilovun, Şəmsi Rəhimovun, Ziya Bünyadovun xəyanət əli ilə qətlə yetirilməsi 20-ci esrin sonlarına təsadüf edir. Əminəm ki, dövlət xadimlərinin qətlə yetirilməsində erməni terror təşkilatının əli var.

1930-cu illərdə Sovet Ermənistanını tərifləməyən, ona yaxşı münasibət bəsləməyən erməni din və dövlət xadimlərini də "Nemezidak" əməliyatı tapşırığın, yerinə yetirən erməni terrorçuları 1933-cü ildə Nyu Yorkda "Müqəddəs Xaç" adlı erməni kilsəsində Sovet Ermənistanına müsbət münasibət bəsləməyən baş keşiş Gevont Toruyanı ibadət zamanı qətlə yetiriblər. Erməni terror təşkilatı ümumibəşəri bələdir.